

KIVIÕLI LINNA LASTEAED KANNIKE

ÕPPEKAVA

SISUKORD

SISSEJUHATUS

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	3
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	4
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	
3.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED.....	5
3.2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE RÜHMAS	6
4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD	
4.1. Valdkond MINA JA KESKKOND.....	6
4.2. Valdkond KEEL JA KÕNE.....	10
4.2.1. Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL.....	12
4.3. Valdkond MATEMAATIKA.....	13
4.4. Valdkond KUNST.....	15
4.5. Valdkond MUUSIKA.....	19
4.6. Valdkond LIIKUMINE.....	22
4.7. UJUMINE.....	23
5. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS	25
6. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS	25
7. LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED.....	25
7.1. Mänguoskused	25
7.2. Tunnetus- ja õpioskused	27
7.3. Sotsiaalsed ja enesekohased oskused	28
8. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS.....	31
9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD.....	31

Sissejuhatus

Kiviõli linna Lasteaed Kannike õppekava on koostatud "Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava" alusel. Lasteasutuse õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kajastuvad töötajate ja lastevanemate eesmärkide, põhimõtete ning õppe- ja kasvatuskorralduse kokkulepped. Õppekavaarendus eeldab lasteasutuse töötajate ja lastevanemate dialoogi, kus täiendatakse üksteise vaateid ning kujundatakse õppe- ja kasvatustegevuste korralduse põhimõtted. Lasteasutuse õppekava kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Kiviõli linna lasteaed Kannike (edaspidi lasteaed) on Lüganuse Vallavalitsuse hallatav asutus, mis lähtub oma tegevuses põhimäärusest, seadustest ning nende alusel antud õigus- ja haldusaktidest.

Lasteaia tegevuse aluseks on Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt välja antud koolitusluba. Lasteaed avati 1985. aasta suvel. Lasteaial on Lüganuse Vallavalitsuse eelarves oma alaeelarve ja sümbolika.

Liik

Lasteaed on ühe asutusena tegutsev eestikeelne lastesõim ja lasteaed.

Asukoht ja tööaeg

- (1) Lasteaed asub aadressil Võidu 12, Kiviõli linn, Lüganuse vald 43122.
- (2) E-mail: lasteaed@kannike.info
- (3) Kodulehekülg: www.kannike.info
- (4) Rühmade arv: 11
- (5) Lasteaia lahtioleku aja ja selle erisused otsustab Lüganuse Vallavalitsus, arvestades lasteaia hoolekogu ettepanekut.
- (6) Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril.
- (7) Lasteaia õppeaasta kestab õppe algusest ühel kalendriaastal uue õppe alguseni järgmisel kalendriaastal.

Teeninduspiirkond

- (1) Lasteaia teeninduspiirkond on Lüganuse vald.
- (2) Laste lasteaeda vastuvõtu ja sealt väljaarvamise korra kehtestab Lüganuse Vallavalitsus.

Kiviõli linna Lasteaed Kannike on 11-rühmaline lasteaed, kus lapsed on jaotatud vanuse järgi rühmadesse. Rühmadel on lillede nimetused: Kullerkupp, Nurmenukk, Roosinupp, Sinilill, Rukkilill, Pääsusilm, Võilill, Karikakar, Kelluke, Meelespea ja Piibeht. Lillede pilte kasutatakse rühma ja lasteaia kujunduses sümbolitena.

Lasteaia rühmad on järgnevad:

- 3 sõimerühma (1,6 – 3. aastased lapsed)
- 8 aiarühma:

Kiviõli linna Lasteaed Kannike on lapsest lähtuvate põhimõtete ja ideede järgi töötav lasteaed. Lapsest lähtumine tähendab lapse õppimis- ja õpetamisprotsessi, mis põhineb kultuuride vahelisel lõimingul, lapse kogemusel ja tegevusel.

Õppimist suunavateks teguriteks on lapse enda aktiivsus, tegusus, elamuslikkus ja mäng. Oluliseks märksõnaks lapsest lähtuvas õppes on õpetamine läbi positiivse eduelamuse, mis toimub läbi mängu. Mängulises õppes peame oluliseks erinevate meelte rakendamist ja lapse usaldamist õppijana. Oluliseks on iseseisvus, teadmiste vastuvõtt, mis sisaldab valikuid, tundeid ja tõlgendamist. Õppimine ja teadmised liituvad teineteisega, kuna õppimine on võimalus hankida ja kasutada teadmisi. Õpetaja roll on mänguliseks tegevuseks soodsate tingimuste loomine, mis omakorda eeldab põhjalikku töö kavandamist ja läbimõtlemit, et tegevus oleks lapsele aktiivselt mõtestatud ja laps saaks tegevuses osaleda partneri rollis. Vähemoluliseks ei saa pidada õpi- ja kasvukeskkonda. Mängulise õppe üks põhimõtteid on erinevate ruumide kasutus tegevustes, et tagada lastele võimalikult palju liikumist ja aktiivsust tegevuses. Mängulises õppes on laps aktiivne teadmiste vastuvõtja, kes õpib tegutsemise ja oma kogemuse kaudu.

Õppetegevusteks ja vabaks tegevuseks on lasteasutuses võimalik kasutada spordisaali, muusikasaali, eesti keele õpe ruume, logopeedi kabineti ja oma mängurühma ruume. Lasteaeda ümbritsev mänguväljak võimaldab õppe- ja kasvatustegevusi läbi viia õuealal, vahetus looduses.

Muusika- ja liikumistegevusi viivad läbi lasteaia muusika- ja liikumisõpetajad. Lasteaia muukeelsetele lastele on loodud keeleõpe ka eraldi tegevustena eesti keele õpetajate juhendamisel. Lasteaia vanematel rühmadel on võimalus ujumisoskuste arendamiseks kasutada Kiviõli I Keskkooli ujulat.

Meie visioon on olla avatud ja uuendusmeelne, head arengukeskkonda pakkuv ja perekonda toetav lasteaed.

Meie missioon on toetada lapse loovuse arengut ja individuaalsust, kasvatades positiivse maailmapildiga last, kes väärtustab mängu ja tervislikke eluviise. Tagada lapse turvaline keskkond ja sujuv üleminek kooli.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

ÜLDEESMÄRK:

Lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

SÕIMERÜHMA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Üldeesmärk

Luua laste arengut ja positiivseid emotsioone tekitav keskkond, et lapsel tekiks huvi lasteaeda (rühma) tuleku vastu.

Ülesanded:

- Toetada ja abistada lapsevanemaid lapse kohanemisel lasteaiaa.
- Lapsel kujunevad esmased mängu-, sotsiaalsed- ja enesekohased oskused.
- Luua lapsekeskne lapse kehalist, vaimset ja sotsiaalset arengut toetav arengukeskkond.
- Soodustada lapse suhtlemisoskuse arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel vastutus- ja algatusvõime ning eetiline käitumine.
- Mängu, loovtegevuse, eakohase töö ja õppimise kaudu suunata lapse positiivse minapildi ja üldoskuste arengut.
- Eesti kultuuritraditsioonidele ja üldkultuurile toetudes omandab laps eakohasel tasemel põhiteadmisi ümbritsevast keskkonnast ja tervise hoidmise tähtsusest ning huvitub erinevatest valdkondadest.

3. ÕPPE- JA KASVATASTEGEVUSE KORRALDUS

3.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUSE PÕHIMÕTTED

Kiviõli linna lasteaia Kannike õppimise käsitlemise aluseks on lapsest lähtuv õpetamine ja kasvatamine. Kuna lapsed õpivad erinevalt, siis pakutakse lastele õppimiseks erinevaid meetodeid ja lähenemist. Tähelepanu pööratakse nii õppimisele kui ka õpetamisele.

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

1. Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine: lasteaia arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuses lapse individuaalseid, vanuselisi, soolisi, rahvuslikke, ja piirkondlikke iseärasusi, soodustatakse humaansete ja demokraatlike suhete kujunemist ja püsimist täiskasvanute ja eakaaslastega suhtlemisel.
2. Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine: lapse arengut soodustab aktiivset liikumist stimuleeriv, mitmekesiseid liikumisvõimalusi ja kogemusi ning positiivseid eeskujusid pakkuv keskkond.
3. Lapse loovuse toetamine: tegevused planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid, see õpetab last iseseisvalt tegutsema, oma tegevust korrigeerima ja tegevuse tulemuste eest vastutama.
4. Mängu kaudu õppimine: mängule peab päevakavas kõige rohkem aega jääma.
5. Humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine.
6. Lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine: laste igapäevatoimingud ja vabategevus võtavad olulise osa päevakavast, kuid annavad palju võimalusi ka laste arendamiseks, teadmiste ja oskuste kinnistamiseks.
7. Lapsele turvatunde, eduelamuse tagamine: õppe- ja kasvatustegevused toimuvad rühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütm, une- ja ärkveloleku aja, kus vahelduvad igapäevatoimingud (söömine, riietumine, pesemine, ruumi korrastamine, jm), laste vabategevused (mäng, loominguiline tegevus, liikumine, jm) ning lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevus.
8. Üldõpetusliku tööviisi rakendamine: kasvatamine ja arendamine toetub lapse loomulikule huvile ümbritsevast, lähtub konkreetsest, lapsele ajas ja ruumis tuttavast. Lapse kasvades ja arenedes liigutakse lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
9. Kodu ja lasteasutuse koostöö.
10. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripära arvestamine.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on lasteasutuse õppekava. Õppe- ja kasvatustöö toimub eesti keeles.

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1.septembril ning kestab 31.augustini..

3.2 ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE RÜHMAS

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakava vaadatakse üle igal aastal enne õppeperioodi algust ning kinnitatakse direktori käskkirjaga üheks õppeaastaks.

Lasteaia ühisürituste plaani kinnitab pedagoogiline nõukogu septembris.

Kõik rühmad on liitunud haridusasutuste tarkvarasüsteemiga ELIIS (tegevuskava, rühmapäevik, laste kohalolek, töögraafik, sündmuste kalender, õppematerjalide failid jms). Rühma õppe- ja kasvatustegevus kavandatakse nädala/kuu kaupa, kus on esitatud nädala/kuu teemad, õppesisu, õppevahendid ja õppe- kasvatustegevused. Rühma nädala/kuu tegevuskava koostatakse elektrooniliselt ELIIS- is.

Rühmaõpetajad kavandavad oma rühma tegevuste sisu lähtudes:

- õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel on aluseks lasteaia õppekava, lasteaia põhieesmärk, lasteaia tegevuskava;
- õppetegevused toimuvad lõimitud tegevustena läbi mängu;
- laste emotsionaalset seisundit ja rühma üldist dünaamikat arvestades võivad õpetajad planeeritud päevakavas teha jooksvaid muudatusi;
- rakendame õuesõpet (õppekäigud, loodusmatkad, ekskursioonid, tegevused õuealal jms);
- laste käelist arengut toetavad osalemised rühmas grupi- ja individuaaltööd, osalemised kunstiprojektides;
- laste tervist tugevdavad treeningud ja liikumisõpetaja, liikumistegevused saalis ja õues, laste viibimine õues /õuemäng/ võimalusel 2 x päevas, huviringid;
- muusika-, liikumistegevusi viivad läbi aineõpetajad, kes koostavad kuukavad;
- ujumistreeninguid viib läbi liikumisõpetaja;
- koostöös lasteaia logopeedi, lapse rühmapersonali ja lapsevanemaga toimub arenguliste erivajaduste varajane märkamine ja lapse individuaalsearengu toetamine.

4. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD

Käesolevas õppekavas käsitletakse õppe- ja kasvatustegevuse seitset valdkonda: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika, liikumine ja ujumine. Kõik ainevaldkonnad käsitlevad õppe- ja kasvatustöö üldeesmärke, valdkonna sisu ning vanuserühmade eeldatavaid õpitulemusi.

4.1. MINA JA KESKKOND

Valdkonna "Mina ja keskkond" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. saab ettekujutuse oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kui ka teiste rahvuste kultuuritraditsioone;
4. hoiab oma tervist, käitub tervistsäästvalt ja ohutult;
5. väärtustab keskkonda hoidvat mõtteviisi;
6. märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna "Mina ja keskkond" sisu:

- a) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- b) tehiskeskkond: ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- c) looduskeskkond: kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond jäselle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastane laps

- teab oma nime ja tunneb ennast ära pildilt ning peeglist;
- vastab küsimisele oma vanuse kohta või näitab seda sõrmedel;
- teab oma pereliikmeid ja lasteaiakaaslast;
- teab, kus midagi asub oma rühmas;
- järgib täiskasvanu meeldetuletusel rühma reegleid;
- meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab;
- oskab haiget saanud sõpra lohutada;
- oskab nimetada oma rühma nime;
- suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik);
- oskab küsimise korral nimetada tuttavaid loomi;
- tunneb rõõmu looduses viibimisest;
- oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi;
- teostab täiskasvanu abiga lihtsamaid töid (loomade toitmine, lillede kastmine jm).
- oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke tunnuseid.

3 - 4 aastane laps

- teab oma nime ja vanust;
- vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss;
- vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta;
- nimetab pereliikmete koduseid toimetusi;
- kasutab viisakusväljendeid tere, head aega, palun, aitäh;
- asetab töövahendid ja mänguasjad kokkulepitud kohtadesse;
- küsimise korral nimetab oma kaaslaste nimesid;
- teab Eesti lipu värve ja tunneb teiste lippude seast ära Eesti lipu ;
- matkib lihtsamaid töövõtteid (põranda pühkimine, tolmu võtmine, triikimine jt);
- nimetab küsimisel pühadega seotud tegevusi;
- teab mõistete hea ja paha tähendust;
- oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm);
- oskab küsimise korral nimetada sõidukeid;
- selgitab, milleks on igapäevaste reeglite täitmine vajalik;
- teab esemeid, mis võivad ohtlikud olla;
- teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures;
- osutab jalutuskäigul kodukohas tuttavatele asutustele (kool, pood, lasteaed jt);
- nimetab koduloomi ja matkib nende häälitsusi;
- nimetab tuntumaid metsloomi ja teab neile iseloomulikke tunnuseid;
- nimetab linnu, looma ja inimese kehaosi;

- eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi;
- oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva;
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, õhku ja toitu;
- teab valgusfoori tulede tähendust;
- teab helkuri kasutamise vajalikkust;
- teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee tähendust.

4 - 5 aastane laps

- nimetab kodu asukoha (linn, alev), maal (talukoha nimi);
- oskab öelda oma ees-ja perekonnanime ning vanust;
- kirjeldab oma perekonda, teab ema/ isa ees- ja perekonnanime;
- oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu;
- teab mõistete oma, võõra ja ühise tähendust;
- loetleb tuntumaid ameteid ja nende juurde kuuluvaid töövahendeid;
- teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid;
- põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust;
- nimetab tervist hoidvaid tegevusi;
- oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev, jõulud) ja nendega seotud tegevusi;
- teab ja kasutab üldtuntud viisakusreegleid;
- kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet;
- nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev;
- oskab nimetada kõiki aastaaegu ja neid iseloomustada;
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid;
- mõistab säästvat ja hoolivat eluviisi enda ümber (toast lahkudes kustutab tule jm);
- nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud ja oskab abi paluda;
- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid loomi ja linde ning teab nende elupaiku (s.h putukad)
- oskab nimetada ning kirjeldada erinevaid taimi, puid, lilli, seeni, puu- ja köögivilju;
- teab, kuidas ohutult jalgsi liigelda sõiduteel ja seda ületada;
- teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis;
- teab helkuri vajalikkusest;
- oskab märgata kaaslast ja teisi arvestada.

5 - 6 aastane laps

- teab oma kodust aadressi;
- nimetab lasteaia töötajaid ja nende ülesandeid;
- teab oma lasteaia nime ja asukohta;
- korrastab oma isiklike esemete hoiukoha (riidekapi ja töökapi);
- oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp;
- kirjeldab tähtpäevi peres;
- tunneb ja järgib lauakombeid;
- nimetab küsimisel sõbra positiivseid omadusi;
- oskab väljendada oma emotsioone (rõõm, mure);
- oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid;
- kirjeldab kodumasinaid ja -elektronikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte;
- on teadlik suuhügieenist (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine);
- teab, mis on haigus;
- oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust;
- selgitab eluliste olukordade põhjal, mis on õige ja vale;
- selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna;

- oskab nimetada seeni, mis kasvavad kodukohta metsas ja kirjeldada neid;
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid;
- oskab hoida puhtust end ümbritsevas keskkonnas;
- teab, et taimed, loomad ja inimesed vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku;
- oskab ületada tänavat jalgrattaga (jalgratas käe kõrval);
- oskab ühissõidukis käituda;
- oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes;
- oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.

6 - 7 aastane laps

- oskab rääkida endast;
- teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi;
- oskab kirjeldada oma perekonda, kodu ja kodukohta;
- teab, mille poolest lasteaed koolist erineb;
- oskab nimetada pereliikmete ameteid;
- teab Eesti riigi ja koduvalla sümboleid;
- teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa);
- teab Eesti rahvatraditsioone ja -kombeid;
- oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist (lasteaias ja kodus);
- teab põhilisi käitumisreegleid ning käitub vastavalt;
- oskab luua ja hoida sõprussuhteid;
- oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad soovid ja vajadused;
- oskab kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke tööriistu ja masinaid;
- mõistab prügi sorteerimise vajalikkust;
- kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist;
- teab hädaabinumbrit 112 ja oskab seda kasutada;
- teab ja kirjeldab, kuidas käituda ohuolukordades (tulekahju, vette kukkumine);
- selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas;
- oskab nimetada teravilju;
- teab loomade, lindude käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni jm);
- oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku;
- oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi;
- oskab nimetada inimeste tegevusi olenevalt aastaajast;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- selgitab valguse, temperatuuri, vee, toituainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele;
- teab liiklemise erinevusi linnas ja maal;
- teab jalgrattaga, rulluisukude ja rulaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlve- ja küünarnukikaitsmed, ohutud paigad);
- oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda;
- oskab selgitada helkuri vajalikkust.

4.2. KEEL JA KÕNE

Valdkonna "Keel ja kõne" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. tuleb toime igapäevases suhtluses;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna "Keel ja kõne" sisu:

- a) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- b) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- c) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Valdkonna "Keel ja kõne" põhimõtted:

1. kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme, lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes kogu päeva jooksul;
3. lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, nii tegutsedes koos täiskasvanuga kui ka omavahel;
4. lapsi suunatakse ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm. tegevuse kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliseltmitmekesiseid raamatuid, jutustatakse lastele muinasjutte ja lugusid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist.
5. lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi õpetatakse mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 – 3 aastane laps

- teab oma eesnime;
- oskab väljendada oma soove sõnadega;
- oskab kuulata ja matkida;
- oskab 1-2 sõnaga iseloomustada asja või eset;
- oskab ennast tuttavate sõnade abil väljendada;
- hääldab õigesti enamikke häälikuid;
- loeb peast või kordab järele kuni 2 realisi liisusalme ja luuletusi;
- kasutab kõnes õigesti enamikke käändevorme;
- kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi ja tegusõnu;
- kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu;
- vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: osutab pildile ja kommenteerib seda lühidalt.

3 – 4 aastane laps

- suhtleb aktiivselt eakaaslastega koostevuses;
- küsib täiskasvanult küsimusi ümbritseva kohta;
- kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust 2-3 lausega;
- teab oma täisnime ja pereliikmete nimesid;
- oskab kirjeldada mingit nähtust või tegevust;
- mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid;
- kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid tekste;

- jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lause;
- kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid;
- loeb peast kuni 4 realisi liisusalme/ luuletusi;
- kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid);
- suudab jutustada sündmustest oma elus;
- tutvub tähtedega ja püüab jäljendada täiskasvanut kirja eelharjutustes.

4 - 5 aastane laps

- oskab jutustada ja oma kogemustest rääkida (oma perest);
- oskab rääkida viisakalt, ootab oma kõnejärjekorda;
- jutustab möödunud sündmustest 3-4 lausega;
- loeb peast kuni kahe salmilist luuletust;
- kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust;
- mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega;
- kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid;
- kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur - suurem - kõige suurem);
- kasutab tingivat kõneviisi ja enamikku nimisõna käändevorme mitmuses;
- kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike - pikk, must - puhas);
- kasutab kõnes iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (arg, kaval jt);
- kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid nimisõnu *hommik, päev, õhtu, öö*;
- hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3-4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu;
- kuulab meelsasti ettelugemist, oskab loetu kohta küsimusi esitada ja neile vastata;
- tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti;
- oskab jätkata etteantud mustrit kirja eelharjutustes;
- kirjutab õigesti üksikuid sõnu suurtähtedega (oma nime).

5 - 6 aastane laps

- oskab jutustada oma elust ja kogemustest, räägib selgelt ja arusaadavalt;
- oskab kirjeldada tuttavate esemete ja nähtuste omadusi;
- annab edasi kuuldu teksti (muinasjutt, lastejutt, luuletus jt) sündmuste järgnevust ning tegelaste käitumist ;
- oskab tähelepanelikult kuulata ja meeles pidada täiskasvanu selgitusi;
- tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites);
- jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausetega;
- kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme;
- kasutab kõnes nud ja tud- kesksõnu (söödud - söönud);
- kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (loetakse, pesti);
- kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid mäarsõnu *eile, täna, homme*;
- oskab grupeerida ja nimetab õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna (lilled: tulp, roos jt);
- kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu;
- häälib täiskasvanu abiga (järele korrates) 1-2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühenditeta sõnu
- määrab hääliku asukoha sõna alguses ja lõpus;
- kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu *koli- kolli, koli - kooli*;
- tunneb ning kirjutab mõningaid tähti ja oskab kirjutada oma nime.

6 - 7 aastane laps

- tuleb toime eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, arvestab kaassuhtlejat ja suhtluspaika;
- saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele vastavalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse põhjal, annab edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendab ka oma tundeid;

- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajaduse korral ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnu korrates õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu ning tunneb kirja pildis ära mõned sõnad;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule;
- kirjutab joonistähtedega 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega.

4.2.1. EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Valdkond "Eesti keel kui teine keel" eesmärgid:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkond "Eesti keel kui teine keel" sisu:

- a) kuulamine;
- b) kõnelemine;
- c) Eesti kultuuri tutvustamine.

Valdkond "Eesti keel kui teine keel" põhimõtted:

- kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (ümbritsevad esemed jt);
- erinevate meelte kaasamine ja näitlikustamine: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jt);
- korratakse õpitud erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teistetegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates;
- õppeprotsessi on kaasatud lapsevanemad.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

kuni 3 aastane laps

- kuulab eestikeelset kõnet;
- saab aru passiivsest igapäevakõnest (tule siia, lähme õue jt);
- kuulab lihtsa keelega jutukesti, mida illustreerivad pildid.

3 – 4 aastane laps

- oskab vestelda lihtsatel teemadel (mina, kodu, perekond jt);
- teab ja kasutab viisakusväljendeid (tere, head aega, palun, aitäh);
- saab aru ja tegutseb vastavalt korraldusele.

4 – 5 aastane laps

- oskab kasutada eestikeelseid sõnu ja väljendeid;
- oskab õigesti sõnu hääldada;
- räägib igapäevastest tegevustest;
- julgeb suhelda eakaaslastega;
- oskab vestelda lihtsatel teemadel (sõbrad, lemmikloom, minu päev, minu keha jt)
- saab aru lihtsatest küsimustest ja vastab neile õpitud sõnavara piires.

5 – 6 aastane laps

- jutustab pildi järgi, oma tegemistest, oma päevast lihtsate grammatiliselt õigete lausetega;
- oskab vestelda igapäevastest tegemistest (teater, kauplus, õppekäik jt):
- kirjeldab sündmusi oma elust.
- kasutab erinevaid omadussõnu;
- hääldab häälikuid õigesti.

6 – 7aastane laps

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.
- vestleb erinevatel teemadel (sünnipäev, mänguasjad, loomad, linnud, liiklus jt)
- teab ajamõisteid;
- tunneb tähti ja numbreid;
- väljendab omi mõtteid terviklike lausetega;
- teab rahvakalendri tähtpäevi, kombeid ja tavasid (jõulud, mardi-, kadripäev, vastlad jt).

4.3. MATEMAATIKA

Valdkonna "Matemaatika" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- rühmitab esemeid ühe- kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna "Matemaatika" sisu:

- a) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- b) suurused ja mõõtmine;
- c) geomeetrilised kujundid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 – 3 aastane laps

- rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus vms) järgi hulgaks;
- loendab esemeid kolme piires ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tunneb ja kasutab mõisteid: üks ja palju;
- näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur, väike);
- näeb ja leiab esemetes erinevusi (pikk, lühike);

- leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti-, või sisseasetamise teel;
- leiab ümbritsevate esemete hulgast suurustunnuse alusel esemeid (suur-väike);
- kompimise- veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid;
- matkib öö ja päeva tegevusi oma mängus;
- orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal- all, kõrval, ees- taga.

3 – 4 aastane laps

- otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka;
- paaride moodustamisega saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades ühepalju ehk võrdselt;
- oskab loendada 1- 5 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tutvub numbritega 1 - 5;
- võrdleb ja järjestab kahte eset suuruse (suurem- väiksem), pikkuse (pikem- lühem), laiuse (laiem- kitsam) järgi;
- eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast ja õuest;
- juhendamisel leiab etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast kõik samasugused;
- laob ringi, ruudu ja kolmnurga kujunditest lihtsamaid mustreid;
- leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (piltidel, vestluses vm);
- eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi);
- juhendamisel määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal- all, kõrval, ees- taga.

4 - 5 aastane laps

- rühmitab esemeid ja olendeid kahe erineva tunnuse alusel;
- võrdleb esemeid paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem, mida vähem;
- tunneb heledaid ja tumedaid toone;
- oskab loendada 1-8 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tutvub numbritega 1-8;
- järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem- madalam);
- järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi;
- teab mõisteid: kerge-raske;
- näeb ja oskab kirjeldada ringi, kolmnurga, ruudu ning risküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast;
- teab ajamõisteid: hommik, päev, õhtu, öö;
- kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile- täna- homme;
- teab mõisteid: enne-pärast, kaugemal-lähemal, siin-seal, vahel, järel, juures;
- määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (taga-ees, sees-väljas, kõrval, keskel, üleval- all);
- teab aastaaegu.

5 - 6 aastane laps

- oskab loendada 1-12 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tunneb numbreid 1-10;
- oskab nimetada antud arvule eelnevat ja järgnevat arvu;
- paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab loendamise teel;
- võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab loendamise teel;
- järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi;
- leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema- väiksema- sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades;
- hindab kaugust silma järgi (lähedal – kaugel);

- teab mõisteid: õhuke- paks;
- mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõduga;
- järjestab kuni 5 eset raskuse järgi;
- koostab geomeetristest kujunditest mustreid ja laob pilte;
- rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse jm järgi;
- teab nädalapäevade nimetusi;
- teab mõisteid: tööpäev ja puhkepäev;
- eristab mõisteid kiiresti- aeglaselt, varsti, hiljem, kohe;
- teab ja oskab nimetada mõisteid: ring, ruut, ristkülik, kolmnurk;
- oskab määrata vasakut ja paremat poolt;
- määrab eseme asukoha teise eseme suhtes: all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul ja paremal;
- orienteerub juhendamise järgi tuttavas ruumis ja õues.

6 - 7 aastane laps

- tunneb numbreid 1-12 ja oskab neid kirjutada;
- oskab loendada 1-10 tagurpidi;
- teab järgarve 1.-10.;
- liidab ja lahutab viie piires;
- tunneb ja kasutab sümboleid: +, -, = ;
- oskab koostada matemaatilisi jutukesi kahe etteantud hulga järgi;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (suurus, pikkus, kõrgus, raskus, laius jm);
- teab rahaühikuid euro ja sent ning kasutab neid mängutegevustes;
- eristab igapäevaelus kasutatavaid mõõtühikuid (meeter, sentimeeter, kilogramm, liiter);
- mõõdab raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga;
- eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, ristkülik, kolmnurk);
- nimetab nädalapäevi, kuid ja aastaaegu;
- teab enda sünnikuud ja -päeva;
- teab mõisteid: eile-täna-homme;
- määrab kellaega täistundides;
- koostab juhendamisel oma päevakava;
- kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem- varem, noorem- vanem;
- orienteerub tasapinnal (nt paberil).

4.4. KUNST

Valdkonna “Kunst” õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgid:

- kujuneb vaatlusoskus, fantaasia ja ilumeel;
- areneb loovmõtlemine ja eneseväljendusoskus;
- areneb silma ja käe koostöö erinevate käeliste tegevuste kaudu;
- tutvub erinevate rahvaste kultuuri ja kunstiga;
- kasutab materjale ja tööriistu otstarbekalt, säästlikult ja ohutult;
- tutvub lihtsamate toiduvalmistamise võtetega.

Valdkonna “Kunst” sisu:

- a) joonistamine ja maalimine
- b) voolimine
- c) kleepetöö ja meisterdamine
- d) toiduvalmistamine

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 – 3 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- tekib huvi joonistamise ja maalimise vastu;
- tutvub erinevate maalimisvahenditega;
- kujuneb õige pintsli ja pliiatsi hoid;
- oskab tõmmata pikki jooni ja vajutada pintsliga täppe
- tutvub kunstiteostega (lastepäraseid pildid, raamatu illustatsioonid jt)
- oskab kasutada näpuvärve ja guašše;
- kritseldab maapinnale, lumele, liivale;
- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi;
- kasutab kahte erinevat värvi.

Voolimine

- tutvub plasteliini ja teiste voolimismasside omadustega;
- õpib tükeldama plasteliini;
- õpib peopesade vahel rullima piklikku kujundit ja veeretama palli;
- õpib kujutama lihtsamaid esemeid (pall, uss jt.)

Kleepetöö ja meisterdamine

- tutvub liimipulga ja –pintsliga;
- kortsutab ja rebib pehmet paberit;
- kleebib valmiskujundeid ja paberitükikesi.

Toidu valmistamine

- õpib voolima taigast küpsisepulkasid või pallikesi
- raputab või paneb toidule kaunistusi.

3 – 4 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- oskab kujutada esemeid ja nähtusi pintslijälgedega ja joonte abil (vihmasadu, triibukiisu jt)
- oskab kujutada ümaraid ja kandilisi kinnisvorme: päike, maja, pall jne
- oskab käsitseda pliiatsit ja pintslit;
- tunneb ja oskab kasutada õigeid värve,
- kujutab natuurile sarnaseid ja lähedasi asju, inimesi jne.
- oskab kujutada inimese nägu;
- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu;
- oskab kujutada loodusvorme, lihtsamaid loomafiguure ja anda edasi kujutatava objekti peamisi iseloomustavaid jooni;
- oskab katta templi iseseisvalt värviga ning vajutada jäljendeid neid reastades;
- vaatleb pilte, näidistoidid ja raamatuillustatsioone ning vastab küsimustele.

Voolimine

- vajutab kera ja savipulga lamedaks;
- õpib omavahel ühendama plasteliinikerasid ja –pulkasid;
- teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid;
- õpib leidma sarnasusi voolitava ja tegeliku eseme vahel.

Kleepetöö ja meisterdamine

- tutvub kääridega;
- tutvub rebimistehnikaga;
- laob ja kleebib erineva suuruse, värvi ja kujuga kujundeid;
- õpib väikeseid detaile lükkima paelale;
- laob ja kleebib erinevast materjalist kujundeid;

- õpib nii vaba kui ka muustrilist paigutamist.

Toidu valmistamine

- teab lihtsamaid hügieeninõudeid;
- teab, kuidas köögis puhtust hoida;
- tutvub taigna segamise ja rullimisega;
- määrab leiva peale võid;
- oskab võileiba katta toiduainetega;
- oskab kasutada piparkoogivorme.

4– 5 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- oskab edasi anda tegelaste isikupära värvi ja vormi abil;
- käsitseb õigesti kunstivahendeid: pliiatsit, pintsli, kriite jne;
- oskab kujutada tüdrukule ja poisile iseloomulikku välimust ja riietust;
- oskab erinevaid trükitehnikaid (kartuli, templi, niiditrükk jne);
- tunneb ja kasutab värve: sinine, punane, kollane, roheline, valge ja must;
- õpib segama erinevaid värvitoone (kasutades valget ja musta värvi);
- oskab viimistleda oma tööd nt tausta värvimine;
- märkab õigeid suurusvahekordi, osi ja detaile;
- oskab näidise järgi kaunistada oma tööd korrapärase muustriga;
- tutvub Eesti rahvakunstiga;
- oskab kujutada tuttavaid esemeid ümbritsevast elust, lastekirjandusest, lauludest, lastesaadetest ja filmidest.

Voolimine

- õpib savipulka ja –kera lamedaks vajutama;
- lisaks plasteliini veeretamisele, annab voolitavale iseloomuliku tunnuse, seda pigistades või venitades;
- oskab kasutada kaunistamiseks erinevaid templeid;
- oskab piklikku savipulka spiraaliks keerata (linnupesa jt).

Kleepetöö ja meisterdamine

- lõikab kääridega mööda sirgjoont;
- voldib paberit pooleks;
- kleebib mitmest osast koosnevaid kujundeid;
- oskab rebida paberit;
- oskab pärleid lükkida rütmilise jadana paelale;
- oskab tööd kaunistada motiivide ja kujunditega;
- tutvub erinevate looduslike ja jääkmaterjaliga;
- oskab lihtsamaid šabloone kasutada;
- õpib ise looma ja rütmiliselt tunnetama lihtsamaid mustreid.

Toidu valmistamine

- oskab teha lihtsamaid võileibu ja salateid valmis pandud toiduainetest;
- õpib valmistama lihtsamaid küpsiseid;
- õpib toitu kaunistama;
- õpib teistega koos töötama ja teistega arvestama (küpsise - võileivatordi valmistamine jt).

5– 6 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- vaatleb, analüüsib ja kujutab äratuntavalt inimesi, loomi, ehitisi, masinaid, loodust jne;
- segab kokku sinist, kollast, punast, rohelist valge või musta värviga;
- võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone;

- kasutab erinevaid värvusi ning tunneb lisaks pruuni, roosat ja lillat värvi;
- kasutab varemõpitud tehnikaid ja võtteid kombinatsioonis uutega;
- kasutab tööks vajalikke materjale ja paberipinda otstarbekalt;
- oskab kujutada erinevaid aastaagegu;
- tutvub eesti kunstiloominguga.

Voolimine

- oskab näppudega süvendeid vajutades õõnestada ümarvorme;
- õpib voolima inimese, linnu- ja loomfiguure üksikosadest ja tervest tükist;
- oskab viimistleda oma tööd (silub ühenduskohti jt);
- õpib voolimispulga abil tegema voolingu pinnale korrapärasest mustrit;
- oskab voolimismassi jaotada võrdseteks osadeks;
- oskab tasapinnaliselt voolida.

Kleepetöö ja meisterdamine

- oskab omavahel kombineerida erinevaid meisterdamisvahendeid (looduslik, tehis- ja jääkmaterjal jt) ning valib neile sobivaid värve;
- rebib ja lõikab ümarat vormi;
- matkib lihtsamaid punumisvõtteid (lõngatuti tegemine, sõbrapael jt), oskab teha sõlmi;
- voldib paberi pooleks/neljaks – kujundades kaarti, raamatut;
- tutvub Eesti rahvakunstiga;
- teab, kuidas materjale otstarbekalt kasutada.

Toidu valmistamine

- õpib valmistama erinevaid segu-mahlajooke;
- õpib valmistama lihtsamaid küpsetisi ja magustoite (täidisega pirukad jt);
- oskab tainast rullida, tükeldada ja voolida;
- oskab abistada toidu kaunistamisel ja serveerimisel;
- teab köögis valitsevaid ohtusid ja oskab neid vältida (kuum ahi ja pliit jt);
- õpib tundma erinevaid töövahendeid ning neid ohutult kasutama (mikser, riiv nuga jt);
- oskab vajadusel küsida õpetajalt abi;
- oskab teha koostööd rühmakaaslaste ja õpetajaga;
- oskab lusikaga segada erinevaid toiduaineid (pannkoogitaigna valmistamine jt);
- teab ja oskab järgida lihtsamaid hügieeninõudeid;
- oskab peale tegevust korrastada oma töölaua.

6 – 7 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- kujutab inimesi eest-, tagant ja külgvaates, lihtsas tegevuses;
- väljendab joonistades ja maalides, meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid, nende olemusest lähtuvalt;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid kasutades, kasutab töös eri jämedusega pintsleid ja kasutab pintsli erinevalt (otsa ja küljega);
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Voolimine

- õpib täpsemalt edasi andma kehaosade paigutust, proportsioone, liigutusi;
- kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära;

- õpib voolima ka mälu ja kujutluse järgi;
- õpib nägema ja tundma eseme kuju, vormi, iseloomulikke tunnuseid, pinna omadusi, osade kuju, paigutust ja proportsioone;
- õpib kaunistama ruumilist
- pinda.

Kleepetöö ja meisterdamine

- õpib lõikama kontuuri järgi ja mitut kujundit korraga;
- rebib, lõikab ja kleebib iseseisvalt paberiribasid ja –kujundeid;
- oskab voltida lihtsamaid asju;
- õpib kasutama nõela ja lõnga;
- oskab lõpptulemi saavutamiseks valida sobivaid meisterdamisvahendeid;
- oskab leida eseme, looma või inimese iseloomulikud tunnused ning kujutada neid meisterdamisel;
- oskab luua iseseisvalt korrapärast mustrit;
- oskab panna asjad tagasi oma kohale;
- tutvub lihtsama puupuutööga.

Toidu valmistamine

- oskab selgitada erinevate toiduainete kasulikkust;
- teab hügieeninõudeid ning kuidas köögis käituda ja puhtust hoida;
- tunneb erinevaid töövahendeid ja -võtteid;
- oskab kinni pidada kokkulepitud reeglitest ja ohutusnõuetest;
- saab aru suulisest juhendamist;
- suudab lõigata korrapäraseid tükke ja viile;
- oskab rullida paraja paksusega taigent;
- oskab endale võileiba valmistada;
- teab lihtsamaid toidu maitsestamise ja kaunistamise võimalusi;
- teab ja oskab kasutada lihtsamaid toidu valmistamisega seotud mõisteid ja väljendeid;
- oskab lõpetada alustatud tegevuse.

4.5. MUUSIKA

Valdkonna "Muusika" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- luua lastel muusikalist arengut toetav keskkond;
- muusikaelamuste kaudu rikastub laste tundeelu;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksik;
- areneb muusikaline mälu;
- soovib esineda lastepidudel;
- teab peast mõnda Eesti rahvalaulu.

Valdkonna "Muusika" sisu:

- a) muusika kuulamine;
- b) laulmine;
- c) muusikaline – rütmiline liikumine;
- d) pillimäng.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastane laps

- tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast;
- kuulab ja laulab kaasa lühikesi fraase;
- sooritab koos õpetajaga lihtsamaid liikumisi vastavalt laulu tekstile või muusikapalale;
- sooritab lihtsamaid rütmi- (plaksutamine, lehvitamine, sõrmevibutamine) ja tantsuliigutusi (rõhksamm, keerutus, kükimine) täiskasvanut matkides;
- kasutab liikumise korral erinevaid vahendeid;
- mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikapalale kasutades keha- või rütmipille (rütmipulk, kõristi, sahisti).

3 - 4 aastane laps

- teab, et muusika algab vaikusest;
- oskab kuulata vaikust ja õpetajat;
- kuulab muusikapala lõpuni;
- tajub muusika kujundlikkust, reageerides emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (plaksutab, liigutab keha jm.);
- eristab erinevaid rütme (TA ja TI-TI, PAUS);
- tunneb erinevaid loodushääli (linnu- ja loomahääled, helid ümbritsevast keskkonnast);
- tunneb kuulates ära Eesti hümnid;
- püüab õpetajaga kaasa laulda;
- õpib kooslaulmist teiste lastega;
- oskab mõnda õpitud lastelaulu;
- oskab liikuda vastavalt muusika tempole ja meeleolule;
- tunneb lihtsamaid tantsuliigutusi (plaks ja pats, sõrmevibutus), tantsusamme (hüplemine, põlvest vetrumine, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine);
- liigub rütmiliselt koos vahendiga;
- mängib kaasa kehapillil, lastepillil (marakad, kõlapulgad, trumm, tamburiin) ja looduspillil (kivid, kastanid, puupulgad, käbid);
- osaleb laulu- ja muusikalistes mängudes;
- mängib sõrmemänge.

4 - 5 aastane laps

- tunneb ära mõned õpitud laulud;
- tunneb muusikalisi põhimõisteid (vaikne-vali, kiire- aeglane, rõõmus-kurb);
- eristab muusikas erineva karakteriga osi;
- õpib laulmise juures õigesti õhku kasutama - hingama, puhuma;
- laulab rühmaga ühtlases tempos, ilmekalt, sujuvalt;
- julgeb ja tahab esineda;
- oskab lihtsamaid õpitud laste- ja rahvalaule;
- oskab laulda Eesti hümnid 1. salmi;
- orienteerub ruumis, liigub vabalt, läbisegi, ringselt, üksi, paaris;
- tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente;
- lähtuvalt muusika iseloomust (vali-vaikne, kiire-aeglane, kõrge-madal) oskab iseseisvalt ja muuta liikumist, kasutades selleks erinevaid liigutusi;
- oskab mängida rütmilisi kajakänge;
- oskab rütme TA-A(samuti TA, TI-TI ja PAUS);
- kasutab loovalt laulude ja rütmilise liikumise kaasmänguks nii keha-, rütmi- meloodia- kuika looduspille;
- tunneb välimuse ja hääle järgi mõnda Eesti rahvapilli (kannel, viiul, lõõtspill, torupill).

5 - 6 aastane laps

- kuulab huviga laulu ja muusikapala;
- tunneb muusikalisi mõisteid: tugev-õrn, hoogne, uljas, pidulik, hüplev, naljakas;
- eristab erineva kõrgusega helisid: *kõrge, keskmine, madal*, tämbreid: *õrn, mahe jt*;
- oskab iseloomustada, võrrelda kuulnud muusikapalu;
- tunneb erinevaid loodushääli, eristab linna- ja maahääli, matkib neid;
- oskab laulmise juures õigesti hingata;
- laulab vaba ja loomuliku häälega, esitab laule rühmaga ühtses tempos;
- oskab teistega koos peast laulda mõningaid laste- ja rahvalaule;
- oskab laulda Eesti hümni 2 esimest salmi;
- oskab muuta liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele (tempo, dünaamika, register);
- oskab liikuda erinevates kujundites (hanerida, ring, üksikult, paaris), ühtlaste vahedega; külgsammudega eri kombinatsioonides; keerutada käevangus;
- oskab kasutada tantsimisel õpitud tantsuelemente;
- tunneb mõningaid eesti rahvamänge ja –tantse;
- on liikumise juures väljendusrikas;
- oskab kaasmänguga kehapillil ilmestada sõnarütme, liisusalme, luuletusi;
- oskab mängida rütmilisi kajamänge ja rütmitelefoni;
- mängib rütmi- (triangel, kõrin jt) ja meloodiapille (ksülofon, metallofon jm.);
- ansamblimängus alustab ja lõpetab koos teistega, mängides ühtses tempos;
- tunneb välimuse ja kõla järgi eesti rahvapille (rahvakannel, hiiu kannel, sarved, viled) ja mõnda sümfooniaorkestri pilli (viul, tšello, flööt, trompet, suur trumm).

6 - 7 aastane laps

- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning seda iseloomustada;
- eristab erinevaid helitekitajaid, tunneb tämbrioliselt ära õpitud pillid ja hääled;
- tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants);
- eristab muusikas erineva valjusega helisid (vaikne - vali);
- läheneb kuulnud muusikale loominguliselt – seostamine muinasjutu tegelastega, paneb kuuldule oma nimetuse, liigub vastavalt;
- oskab laulda Eesti hümni kõiki salme;
- tunneb erinevaid loodushääli ja matkib neid;
- laulab ilmekalt, vaba ja loomuliku häälega, ühtlases tempos;
- tunneb ja eristab hääletämbriga seotud mõisteid – õrn, mahe, terav, kähe;
- tunneb mõisteid – helilooja, luuletaja, rahvalaul;
- laulab peast laste, ja rahvalaule, arvestab kaaslasega ansambelis laulmisel;
- oskab liikuda hoogsalt ringis, suunamuutustega, selg ees, spiraalselt, siira-viira;
- orienteerub ruumis, oskab moodustada paare, kolonni, ringi;
- suudab liikumise juures olla täpne, rütmikas ja kujundlik;
- loob julgelt omaloomingulisi liikumisi koos vahenditega;
- kasutab kehapilli, varieerib erinevaid kehapilli võimalusi, täiustab uute liigutustega;
- oskab kaasmänguga kehapillil ilmestada sõnarütme, liisusalme, luuletusi;
- tunneb rütmi – TI-RI-TI-RI;
- oskab mängida rütmilisi kajamänge, rütmitelefoni;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasamänge;
- osaleb pilliansambli mängus;
- tunneb välimuse ja hääle järgi Eesti rahvapille (karjapasun, lokud, jauram, parmupill)

4.6. LIIKUMINE

Valdkonna "Liikumine" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- tekib huvi ja positiivne hoiak aktiivse kehalise tegevuse ja spordi vastu;
- kujunevad tahtemadused: püsivus, tahtejõud ning esinemisjulgus;
- arenevad kehalised võimed: vastupidavus, kiirus, osavus, painduvus, liigutuste koordineerimine ning kujuneb õige rüht.

Valdkonna "Liikumine" sisu:

- a) liikumisalased üldteadmised;
- b) põhiliikumised: kõnd, jook, hüpped ja hüplemine;
- c) visked, püüdmine, veeretamine;
- d) roomamine, ronimine, tasakaaluharjutused;
- e) liikumismängud;
- f) erinevad spordialad;
- g) võimlemine, tants ja rütmika.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastane laps

- liigub vabalt, valitseb edaspidi liikudes oma keha;
- oskab moodustada täiskasvanu abiga koos kaaslastega kätest kinni hoides ringi;
- veeretab ja viskab täiskasvanule palli;
- hüppab koos jalgadega;
- suudab kõndida võimlemispingil julgestusega või ilma;
- oskab mängida ühe (1) reeglga liikumismänge;
- tunneb rõõmu liikumistegevusest;
- sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi;

3 - 4 aastane laps

- oskab kõndida ja joosta erineva tempoga;
- valitseb tagurpidi liikudes oma keha;
- liigub ringjoonel;
- oskab visata palli ülalt parema või vasaku kaega ning alt koos kätega;
- oskab hüppata ühel jalal;
- sooritab harjutusi erinevas tempos matkides õpetajat;
- oskab mängida 1-2 reeglga liikumismänge;
- soovib osaleda liikumistegevustes nii üksi kui koos kaaslastega;
- veab tühja kelku lauskmaal ja märke;
- oskab iseseisvalt istuda kelgule ning sõidab iseseisvalt nõlvakust alla;
- teab kelgumäe reegleid;
- matkab looduses;
- teeb kaasa kuni 500 m rännaku ja püsib kolonnis;

4 - 5 aastane laps

- liigub vabalt ja orienteerub ruumis;
- oskab rivistuda iseseisvalt viirgu ja kolonni;
- oskab moodustada paare ja ringi;
- sooritab koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi: kõnd varvastel ja päkkadel, mitmesugused hüplemised, edasi liikudes hüppamine, üle nõõri hüppamine, ühel

jalal seis jahüplemine, jalgrattasõit;

- osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud) ja liikumismängudes;
- sooritab harjutusi õpetaja korralduse ja sõnalise seletuse järgi;
- oskab kasutada ja sooritada harjutusi erinevate spordivahenditega;
- mängib 2-3 reegluga liikumismänge;
- tutvub erinevate spordialadega nagu pallimängud, võimlemine, kergejõustik (s.h jooks ja kaugushüpe), rahvasport nt kõievedu, kotisjooks;
- tutvub hüppenõoriga hüppamise tehnikaga;
- kelgumäel teab ohutusreegleid ja oskab pidurdada;
- sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga looduses;

5 - 6 aastane laps

- orienteerub ruumis (erineva suunaga liikumised, pöörded);
- kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes,
- kujundliikumised ja kolmikute moodustamine iseseisvalt või täiskasvanu abiga;
- sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi;
- tutvub erinevate spordialadega (hooga ja hoota kaugushüpped, kaugus- ja täpsusvisked, jalgrattasõit, tõukeratta lükkamine, lühikese ja pika distantsi jooksmine);
- tutvub spordialadele iseloomulike tehnikatega (äratõuge, pehme ning vetruv maandumine hüppamisel, visketehnika arendamine visates palli ühe ja kahe käega);
- oskab kasutada spordi- ja mänguvahendeid (palli visked ja püüdmine, täpsusvisked, hüpitsaga hüppamine jt);
- oskab lihtsamaid korv- ja jalgpallielemente;
- säilitab tasakaalu liikumisel ja staatilistes asendites, kontrollib oma rühti;
- arvestab enese ja teiste ohutusega liikumisel ja mängudes;
- suudab sõita tõukeratta ja kaherattalise rattaga.
- sooritab kelgumäel erinevaid laskumisviise;

6 - 7 aastane laps

- keskendub sihipäraselt kehalisele tegevusele;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised (rütmika);
- kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid - lindid, rõngad, rätikud, suusad, kelgid jt;
- liigub enda tekitatud rütm järgi ühtlase ja vahelduva tempoga (loovliikumine);
- mängib sportlike elementidega mänge (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

4.7. UJUMINE

Valdkonna „Ujumine“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- peab kinni kokkulepitud reeglitest;
- kohaneb veega duši all, ujularuumi ja basseiniga;
- julgeb minna vette ning liikuda iseseisvalt;
- teab vee omadusi ja oskab sooritada põhiliikumisi;
- sooritab liikumisi pingevabalt, koordineeritult ja rütmiliselt;
- julgeb panna näo vette ja sooritada hingamisharjutusi;
- julgeb iseseisvalt koos vahendiga ja vahendita vees lamada kõhuli ning selili;
- oskab sukelduda ning osaleb veemängudes;

- teab erinevaid ujumisviise (jalgade- ja käte koostööd).

Valdkonna "Ujumine" sisu:

- veega harjumine;
- hingamise kinnihoidmine ja vette hingamine;
- horisontaalasendiga harjumine veepinnal, libisemine;
- jalgade ja käte töö;
- rütmiline hingamine;
- terviklik sooritus ujumisel.

6 - 7 aastane laps

- tunneb ennast vees hästi, mängib üksi ja teiste lastega;
- jälgib basseini kasutamise ohutusreegleid;
- oskab sooritada hajutusi sõnalise seletuse järgi;
- omab ettekujutust rinnuli ujumistilist (konn, delfiin);
- sooritab rütmilisi hingamisharjutusi paigal ja liikumisel;
- kombineeritud liikumised (hüppelt ning jooksult sukeldimine ja libisemine);
- sukeldumine ja vee all jalgadetööga liikumine

5. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

- Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevusekavandamiseks koostöös lapsevanemaga.
- Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lapsi jälgitakse igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes.
- Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevusevaldkondade tulemused.
- Lapse arengu hindamisel kasutavad õpetajad järgmisi meetodeid: vaatlus, laste tööde analüüs, intervjuu lapsega (küsimustele vastamine kindla teema kohta), vestlus lapsega, arengu jälgimisemäng, lapse arengu hindamise tabel jms.
- Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustadestoitulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
- Vähemalt üks kord õppeaastas viivad õpetajad lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
- Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.
- Kooliminevatele lastele koostatakse koolivalmiduskaart, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Koolivalmiduskaardi koostamise aluseks on lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemused.

6. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

- Erivajadustega laps käesoleva määruse (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 3 peatükk §8) tähenduses on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.
- Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteasutuse direktor.
- Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

7. LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Õppekavas eristatakse järgmisi üldoskusi:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;
3. sotsiaalsed ja enesekohased oskused;
4. töökasvatus.

7.1. MÄNGUOSKUSED

Kuni 3 aastase lapse omandatud mänguoskused :

Lapsel hakkab kujunema matkimismäng.

Mänguline tegevus on suunatud lapsel endale – ta ise joob tühjast tassist, hiljem söötab nukku. Laps mängib episoode pereelust. Täiskasvanu ülesandeks on ergutada last – toob mängudesse uusi mänguasju ja loob uusi olukordi – põranda pühkimine, ajalehe lugemine. Laps jäljendab ümbritsevate inimeste tegevusi – riietumine, söötmine, magama panemine. Lapsel on esikohal tegevused mänguasjadega (arstimängus kuuldetoru, kraadiklaas jms) mitte tegevus (arstimängus haige kuulamine, palaviku mõõtmine jms).

Lavastusmänguks eeltööna laulda lapsele, lugeda rütmisalme, mängida hüpitismänge, sõrmemänge. Matkimismängudes omandab laps erinevaid liigutusi – ja kõnemudeleid, mida läheb vaja hilisemas lavastusmängus.

Ehitusmängu osas tegutseb laps ehitusmaterjaliga mitte sihikindlalt, vaid tõstab, viskab, kopsib klotse – tutvub mänguasja omadustega (suur, väike, tekitab heli, mahub teise tassi sisse, pehme jne). Laps liigub ühe mänguasja juurest teise juurde ja tegeleb parajasti sellega, mis vaateväljas on (näeb palli – mängib sellega, kassi nähes viskab palli kõrvale ja jookseb kassile järele). Mänguasjadolgu lihtsad, parajalt suured, eredavärvilised, erinevast vastupidavast materjalist (kuubikud – kastid, mida saab tõsta, vedada, lükata, auto, mida saab eest vedada, tagant lükata, klotse vedada). Põhilinemäng: täiskasvanu on ehitaja ja laps lõbustab end juba ehitatu ümberlukkamisega, hiljem käteosavuse arenedes ehitab laps ise lihtsamaid tornikesi. Täiskasvanu ülesandeks on arendada lapses püsivust ning äratada huvi ühe mänguasjaga pikemalt tegelemise vastu.

3 – 4 aastase lapse omandatud mänguoskused :

Lapsel hakkab kujunema rollimäng – laps võtab mõne täiskasvanu rolli ja hakkab tegutsema vastavalt rollile – ema, autojuht, müüja jms. Et laps saaks oma ideid mängus ellu viia, peab

mängumaterjal olema mitmekesine – lapse teadmised maailmaasjadest, loodusest, inimeste tegevustest, muinasjutud, luuletused jms. Laps õpib mängima koos kaaslastega. Enne mängu arutlevad mängu teema ja vahendite üle, rollijaotus toimub harva. Laps õpib mängima kõrvuti teiselapsega, ühendab koosmängus oma mänguhuvid teiste huvidega.

Lavastusmängud: laps kuulab meelsasti täiskasvanu poolt esitatud lühikesi lugusid, imiteerib kuulnud tegelaste häälsusi – käitumist, ütleb üksikuid kergemaid lauseid. Lavastusmängu juhtmängija roll jääb täiskasvanu kanda.

Ehitusmäng: mängul on mõtestatud tegevus (autojuht võtab koorma telliseid ja viib ehitusplatsile).

Rõõm valminud ehitisest on tavaliselt see, mis sunnib teda pöörduma täiskasvanu poole. Laps ootab hinnangut ja tunnustust.

4 – 5 aastase lapse omandatud mänguoskused :

Laps suudab juba pikemalt mängida eesmärgistatud mängu koos teistega. Laps imiteerib jätkuvalt mängus ümbritsevat elu. Lapsel on huvi teatud mänguteemade vastu (kool, pood). Lapsel areneb mängu algatus ja läbiviimise oskus. Lapsele pakuvad huvi erinevad mänguvahendid ja mänguliigid.

5 – 6 aastase lapse omandatud mänguoskused:

Lapse mängule on omane suur iseseisvus. Lapse vanusega koos kasvab nõudlikkus rolli täitmise suhtes – enne mängu arutletakse kaaslasega mängusüžee üle (kõigepealt söödame lapsi, siis lähemenendega jalutama), lepatakse kokku rollijaotus (mina olen ehitaja, sina oled autojuht), loovad mängukeskkonna (olemasolevad mänguasjad, meisterdavad puuduolevad mänguasjad, ehitavad vajalikud ehitised).

Lapse mängu ilmub rollisuhtlus (arstina mitte ainult ei kuula haiget, vaid lohutab haiget ja soovib kuidas kiiremini terveks saada). Areneb lapse koosmänguoskus kui ka üksinda mängimise oskus.

Lapsel kujuneb konfliktide lahendamise oskus. Valib mängukaaslasti nii sümpaatia alusel kui kaühisest huvist mänguteema vastu.

Lavastusmängus ei pea täiskasvanu tegelaste häälsusi ette näitama, vaid lapsed matkivad kuulnud tegelaste käitumist juba ise. Laps tahab ise olla juhtrollis. Lapsed suudavad tuttavaid lavastusmänge mängida iseseisvalt, kusjuures kasvab nõudlikkus rolli täitmise suhtes. Lapsed hakkavad huvi tundma lavastusmängu eriliikide vastu – näpu -, laua -, varjuteater.

Ehitusmäng: lapsed jälgendavad mängus täpsemalt täiskasvanute ehitustegevust, kusjuures nad ei kajasta mitte üksikuid, vaid kompleksseid nähtusi – jagavad ehitades omavahel kohustused (ühed veavad materjale. Teised püstivad maju, kolmandad juhivad ehitustööd). Lapsed viivad oma mängu mõtte ellu, mänguülesanded on täpselt jaotatud ning tekib vastastikune kohustus. Kui mängujaoks on vaja valmistada mõni mänguasi, väljuvad lapsed ajutiselt mängust, mäng ei katke, sest pärast vajaliku asja meisterdamist tulevad nad mängu tagasi. Nad tahavad, et ehitus oleks sarnane tõelisega.

Õppemängud, reeglitega mängud: enne mängu alustamist, seletab täiskasvanud lühidalt reegleid ja lapsed alustavad mängu. Mängudesse ilmuvad võistluselemendid. Lapsi hakkab huvitama mängu tulemus (leida otsitav ese, kiiresti reageerida). Lapsed hakkavad ise lihtsamaid õppemänge mängima ja tutvustavad mängu teistele.

6 – 7 aastase lapse omandatud mänguoskused :

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

7.2. TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Kuni 2 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- hangib ümbruskonnast aktiivselt infot, info hulka reguleerib lapsele täiskasvanu;
- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele, sõnalise juhendamise korral on püsivam;
- tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegemistes;
- mängib teiste lastega igapäevaseid olukordi kajastavaid rollimänge;
- mõistab sõnade ja esemete – objektide tähendusi;
- suhtleb 1 – 2 sõnaliste lausetega tuttava täiskasvanuga, kasutab mitteverbaalseid suhtlemisvahendeid (osutamine, miimika);
- tunneb huvi raamatute vastu, saab aru lihtsatest jutukestest, seostab jutu sisu oma kogemustega;
- tunnetab keskkonna mõju – avastab seoseid oma tegevuse ja selle tagajärje vahel;
- rühmitab esemeid ühe nähtava tunnuse alusel;
- omandab uusi seoseid aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu.

2 – 3 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- leiab enesele tegutsemist, plaanib ja organiseerib koos täiskasvanuga;
- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- tegutseb vahetult konkreetsete asjadega, kui ka asu kujutatavate sümbolitega;
- kordab ja jäljendab varasemaid mälupilte rollimängudes;
- mängib mõnda aega koos teiste lastega, järgib lihtsamaid reegleid;
- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
- osaleb dialoogis;
- eristab oma kogemustele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- lapsel on ettekujutus arvumõistest ja värvuste nimetusest;
- leiab võrdluse alusel ühiseid ja erinevaid jooni, nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt, mitte miimikat.

3 – 4 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- oskab osaliselt oma tegevusi planeerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleemid (Mari läheb õue mängima);
- tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega koos ja mis olukorras ta on;
- saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid, huvitub võistlusmängudest, tahab mängus olla edukas;
- osaleb ühistöös ning teeb koostööd teiste lastega (ehitusmäng, rolli-, võistlusmäng, kunstitegevus jms);
- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;
- saab aru arvumõistetest, huvitud tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

4 – 5 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides kasutama sisekõnet (planeerides tegevust ei räägi häälega mida tegema hakkab, vaid teeb seda mõttes);
- tegutseb koos teistega, teda motiveerivad eakaaslased;
- keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;

- katsetab, uurib erinevaid võimalusi, kasutades sümboteid, kujutlusi, reaalseid esemeid;
- osaleb erinevates mänguliikides (rolli -, lavastus -, ehitusmäng) ja kunstitegevustes;
- räägib esemetest, mis pole kohal, olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, fantaseerib;
- keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit;
- oskab vaadelda ja märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- eristab rühmi ja oskab rühmi võrrelda;
- lapsel on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme.

5 – 6 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid, lõpetab alustatud tegevuse;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20 – 30 minutit;
- kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet (ei räägi häälega mida kavatses teha, vaid teeb seda mõttes);
- kasutab kõnet info saamiseks, uute teadmiste omandamiseks;
- järgib ühistegevustes reegleid, suudab reegleid selgitada;
- osaleb aktiivselt käelistes tegevustes;
- saab aru asjade suhetest ja omadustest, ajalis – ruumilisest järjestusest.

6 – 7 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- plaanib oma igapäeva tegemisi, üritab tegutseda sihipäraselt ning lõpetab alustatud tegevused;
- suudab reguleerida oma käitumist, emotsioone;
- toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangule ja võrdlustele teistega;
- keskendub korrigeerimisele tegevusele ja on suuteline kestvamaks tahtepingutuseks;
- seab uudes olukorras täiskasvanu sõnalise juhendamise abil eesmärgid;
- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik – kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist;
- osaleb erinevates mänguliikides (rolli -, ehitus -, lavastus -, liikumis -, õppemäng), järgib reegleid;
- teab ja kasutab tähti, numbreid, sümboteid, kirjutab etteütlemise järgi 1 – 2 silbilisi lihtsaid sõnu (ema, isa, karu, täna, tule jms), teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;
- kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi, räägib rohkem iseendast, tunneb huvi teiste vastu.

7.3. SOTSIAALSED JA ENESEKOHASED OSKUSED

kuni 2 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiiresti;
- teadvustab ennast, kasutab osaliselt minavormi, proovib ennast maksma panna ning oskab keelduda ja ei öelda;
- üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tema tajud on enesekesksed;
- hindab oma oskusi ja suutlikkust paremaks, kui need tegelikult on;

- teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid, kui seda on talle õpetatud;
- sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema aja päevast kuiv ja puhas;
- reageerib sõltuvalt olukorrast ja ümbritsevate inimeste käitumisest;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu „ei tohi“;
- tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti;
- toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavatele täiskasvanutele;
- matkib täiskasvanu tegevusi, millele saab tagasisidet.

2 – 3 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadustest erinevad tunded ja emotsioonid;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina. Võib karta tundmatuid ja uusi asju;
- tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;
- lapse enesekindlus on kõikuv, vajab turvalisust, tunnustust, rutiini, reegleid;
- osaleb koos täiskasvanuga ühistegevustes, teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti, jagab mõnikord oma asju teistega – valdavalt on ta siiski omandihoidja. Loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
- täidab igapäevaelu rutiini;
- järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

3 – 4 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab sõnaliselt lihtsamaid emotsioone, soove, tahtmisi, seisukohti, püüab jõuda kokkulepeteni;
- tahab olla iseseisev, kuid sageli pole tal enda suutlikkusest ettekujutust;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietumine, söömine), on kujunenud tualetiharjumused;
- teab oma nime, vanust, sugu, märkab soolisi erinevusi;
- seab endale mõningaid eesmärgi ja täidab neid;
- väärtustab oma saavutusi, vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada, tal on ettekujutlused teiste inimeste tunnetest ja nõuetest;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib talle autoriteetne inimene;
- saab aru lihtsamatest käitumise reeglitest seltskonnas, püüab täita kodukorra reegleid. Saabaru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas.

4 – 5 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt, suudab kuigivõrd oma tegude eest vastutada;
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere;
- eelistab sootüübilisi mängu (poisid autodega, tüdrukud nukkudega jms);
- naudib rühma kuulumist, eakaaslaste seltsi, ühistegevusi – teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd;
- arvestab reegleid, kogemusi ja muutusi. Järgib teiste poolt reeglite täitmist. Kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada sõnaliselt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda. TEAB mida tohib, mida mitte.

5 – 6 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti, arvestab teistega käitumistes ja vestlustes;
- seab endale eesmärged ja üritab neid ellu viia;
- on oma tegevuses orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele;
- eelistab omasoolisi mängukaaslasi, kujunevad esimesed sõprussuhted;
- suudab lühikest aega täiskasvanu kontrollita kaaslastega mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti reeglite täitmist teiste poolt.

6 – 7 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi, arvestab neid oma käitumises ja vestluses;
- vastutab rohkem oma tegevuse eest, räägib oma kavatsustest;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab teistega arvestada, suhtub teiste laste tegemistesse sallivamalt;
- suudab tegutseda iseseisvalt, sõltub vähem oma vanematest, vastutab oma käitumise eest;
- algatab mängu ja tegevusi;
- püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes, otsib vastastikkust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete;
- hoolib väiksematest, osutab neile abi, küsib endale ise abi vajaduse korral;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmas reegleid ning arvestab rühma vajadusi, oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski uues olukorras on ebakindel ja tõmbub endasse;
- arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui teiste puhul;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt

8. LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED, SEALHULGAS KORRALDUS

1. Lasteaia õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
2. Rühma õpetajad teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Õpetajad loovad võimalused lapsevanemale saada tuge ja nõu kasvatusküsimustes.
3. Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamisel ja läbiviimisel, anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.
4. Vähemalt kord aastas viivad rühmaõpetajad läbi lapsevanematega arenguveestluse lapsevanemale sobival ajal.
5. Õpetajad korraldavad ühisüritusi lastevanematele koos lastega: isadepäevaõhtud, perespordipäevad, jõuluõhtud, emadepäevaüritused, lõpupeod jne.
6. Igapäevane vahetu suhtlemine toimub vastavalt vanema võimalusele.
7. Lasteaias toimuvatest sündmustest teavitatakse lapsevanemaid teadetetahvilil ja lasteaia kodulehe kaudu.
8. Koostöös lastevanematega toimuvad lasteaias näitused.
9. Küsitluslehtede abil selgitame välja lastevanemate soovid ja rahulolu lasteaia suhtes.
10. Koostöös lastevanematega arutatakse läbi lasteaia rühma õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted. Iga aasta septembris kooskõlastatakse vanemate ja õpetajate ootused ning eesmärgid ja kajastatakse rühma tegevuskavas.
11. Lapsevanemal on õigus olla kindel, et igasugune isiklik info, mida nad on avaldanud kas suuliselt või kirjalikult on konfidentsiaalne.
12. Õppeaasta algul valivad iga rühma lapsevanemad ühe liikme lasteaia hoolekogusse. Hoolekogu koosolekud toimuvad vastavalt hoolekogu tööplaanile.

9. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava täitmist jälgitakse pedagoogilise nõukogu poolt.

Lasteaia õppekava uuendatakse ja täiendatakse iga kalendriaasta alguses.

Õppekava muutmist võib alata juhtkond, pedagoogiline nõukogu või hoolekogu kui nende poolt teostatud analüüsi alusel leitakse see vajalik olevat.

Lasteaia õppekava kuulub muutmisele seoses:

- haridusala seadusandluse muudatustega;
- pedagoogilise nõukogu ettepanekutega.

Õppekava muudatused kinnitab direktor lasteaia pedagoogilise nõukogu ettepanekul kuulates ära hoolekogu arva

